

IDÉKATALOG

FRA PET-KONFERENCE 2007

”RADIKALISERING I DANMARK – MULIGHEDER FOR TIDLIG, KOORDINERET INDSATS”

Baggrund

Politiets Efterretningstjeneste (PET) var den 26.-27. april 2007 for tredje gang vært for en større terrorkonference. Titlen på konferencen var: ”Radikalisering i Danmark – muligheder for tidlig, koordineret indsats”. Konferencen adskilte sig fra de tidligere konferencer ved, at der var fokus på danske forhold og en klar overvægt af danske deltagere.

Et væsentligt formål med konferencen var at samle personer fra forskellige myndigheder og institutioner, repræsentanter for lokalsamfund, foreninger, forskere mv., som kan bidrage konstruktivt i den forbyggende indsats mod radikalisering og dermed også i yderste konsekvens mod potentielle terrorhandlinger i Danmark.

En del af konferencen var tilrettelagt som workshopdrøftelser med følgende tematiske overskrifter:

- SSP-indsats – tidlig bekymring og koordineret indsats
- Lokalsamfundsinitiativer
- Anvendelse af religion (islam) i en præventiv indsats?

Der er udarbejdet et referat fra konferencen. Referatet bygger på oplæg fra en række talere, der på hver deres vis gav indsigt i problemstillinger relateret til radikalisering samt reaktionsmuligheder i den henseende. Workshopdelen indgår ikke i referatet, men danner derimod afsæt for dette idékatalog.

Formål

Formålet med workshopdrøftelserne var at sætte en tværfaglig dialog i gang blandt deltagerne om fælles udfordringer og ikke mindst reaktionsmuligheder i forhold til radikalisering i Danmark. Formålet var dermed også at nå et spadestik dybere i forhold til nogle af de problemstillinger, som blev rejst i talernes oplæg, samt at generere konkrete ideer med henblik på den fremtidige indsats.

En række af de meningstilkendegivelser og konkrete ideer, som kom frem i forbindelse med workshopdrøftelserne, er samlet i dette katalog. Kataloget er således ikke udtryk for en vurdering eller prioritering fra PET's side.

Idékataloget er tænkt som inspiration for institutioner, foreninger, myndigheder, personer mv., som alle kan bidrage konstruktivt i den forbyggende indsats. Det er således også forhåbningen, at idékataloget vil kunne bidrage til iværksættelsen af konkrete initiativer.

Ad 1. SSP-indsats – tidlig bekymring og koordineret indsats

Følgende blev tilkendegivet i forbindelse med workshopen:

Tematisering af problemet

1. Der var enighed om, at forebyggelse af radikaliserings er et naturligt arbejdsfelt i SSP-regi, men samtidig, at den forbyggende indsats mod radikaliserings i kommunal sammenhæng ikke må overdimensioneres og blive dét definerende led i SSP-arbejdet og dermed i det forebyggende arbejde med børn og unge. Det er væsentligt, at socialarbejdere, lærere mv. holder fast i de primære mål for arbejdet, nemlig at opdrage børn og unge under trygge rammer og med fokus på fremtidsperspektiver for de unge.
2. Der er med radikaliserings tale om en ny problemstilling, som aktørerne bør have fokus på i tråd med problemstillinger relateret til misbrug, kriminalitet osv.
3. Henset til problemets karakter, bør den forbyggende indsats tænkes videre end den normale SSP-indsats, hvor aldersgrænsen er 18 år, og således indgå i SSP+-regi, hvor aldersgrænsen er 25 år samt i en mere generel forbyggende indsats i relevante sammenhænge.
4. Skoler, gymnasier, universiteter og højere læreranstalter bør også indgå i indsatsen.

Viden, informationsindsats og kommunikation

5. Radikaliserings er i sit udtryk forskelligt fra og måske også mindre synligt end andre forhold, som håndteres i SSP-regi.
6. Bevidstheden om radikaliserings skal styrkes hos aktørerne.
7. Der er behov for klar kommunikation og veldefinerede kommunikationslinier mellem aktørerne, således at den enkelte er bekendt med, hvortil henvendelse skal rettes, og hvem der følger op på konkrete problemer.
8. Problemstillinger knyttet til udveksling af information mellem myndigheder må håndteres.

Samspil og reaktionsmuligheder

9. Det er væsentligt at få afstemt forventninger blandt aktørerne samt at have klare målsætninger for det forebyggende samarbejde.
10. Indsatsen skal være helhedsorienteret, tværfaglig og opsøgende, hvis den skal have en effekt.
11. Grundlæggende tillid til hinanden i SSP-regi er afgørende for, at også uenigheder kan diskuteres, og at der kan iværksætte fælles initiativer og indsatser. Derfor er dialog samt respekt for hinandens arbejdsfelt, faglighed og forskellige roller afgørende.

12. Det er væsentligt at kunne reagere så tidligt som muligt, og der må derfor sikres fokus på tidlig underretning af relevante myndigheder mv.
13. Dialog med unge samt anvisning af alternativer skal være i fokus i det forebyggende arbejde.
14. Der er behov for at iværksætte forskellige inklusionsinitiativer både i myndighedsregi og lokalt i de miljøer, hvor der kan være en risiko for, at radikaliseringsfinder sted.
15. Der må være opmærksomhed på religionens rolle, herunder på samarbejdet med religiøse rollemodeller som led i den forebyggende indsats.

Ad 2. Lokalsamfundsinitiativer

Der tænkes her eksempelvis på initiativer i regi af beboerforeninger, andre foreninger, klubber samt forældre- og fædregrupper.

Følgende blev tilkendegivet i forbindelse med workshoppen, hvor der var særlig fokus på parallel-samfund og dis-integreerede/ikke optimalt integreerede unge med anden etnisk baggrund end dansk:

Tematisering af problemet

1. Der hersker i nogle miljøer og blandt visse unge med muslimsk baggrund en mistillid til samfundet, og der opleves en lukkethed omkring det "store fællesskab".
2. Udelukkelsen fra samfundet og fællesskabet (følelsen af at være marginaliseret) kan betyde, at de unge tager rollen som offer på sig og bliver frustrerede og gør oprør, eksempelvis i form af kriminalitet eller en radikal fortolkning af islam.
3. Medierne spiller med deres fortolkning af problemfremstillingen en væsentlig rolle, idet de bliver toneangivende i debatten.
4. Indsatsen mod radikaliserings og polarisering er et fælles anliggende for myndigheder, lokalsamfund, forskellige ressourcepersoner m.fl. i det danske samfund.

Viden, informationsindsats og kommunikation

5. Der er behov for viden blandt gadeplansmedarbejdere og andet frontliniepersonale om tegn på radikaliserings.

Reaktionsmuligheder og samspil

6. Lokalsamfundsinitiativer rettet mod unge bliver kun succesfulde, hvis de unge selv er med til at udforme initiativerne. Tillid og dialog er afgørende.
7. Uddannede pædagoger har en stor opgave foran sig i forhold til at få de unge til at opleve en samhørighed med samfundet og anerkende de demokratiske værdier, og der bør i særdeleshed sikres fokus på demokratiforståelse i skoletiden.
8. Der er på det overordnede plan behov for at sikre de unge arbejde, uddannelse og fornuftige fritidsbeskæftigelser, så de ikke ryger ind i en kriminel løbebane.

9. Der er behov for inddragelse af frontliniepersonale på gadeplan og for teams, som tager ud på skolerne, samt eventuelt partnerskaber mellem politiet og lokalsamfundene.
10. Samarbejde med muslimske miljøer må ikke begrænses til samarbejde med imamerne, som ikke har en entydig autoritet hos de unge.
11. Der bør sættes ind overfor diskriminering, som øjensynligt opleves af flere unge med anden etnisk baggrund.

Ad 3. Anvendelse af religion (islam) i en præventiv indsats?

Følgende blev tilkendegivet i forbindelse med workshoppen, hvor der især var fokus på muslimske unge og deres problemer samt på uhensigtsmæssige fordomme om religion:

Tematisering af problemet

1. Religion kan anvendes positivt i den forbyggende indsats, herunder i dialogen på gadeplan, hvis der er tilstrækkeligt kendskab hos gadeplansmedarbejdere til religiøse forhold.

Viden, informationsindsats og kommunikation

2. Der er behov for øget viden om islam på alle niveauer i det danske samfund for at undgå stigmatisering og stereotype handlingsmønstre.
3. Der er konkret behov for øget udbud af viden om islam til de, der efterspørger det, og som arbejder med unge muslimer, herunder behov for kompetenceudvikling hos gadeplansmedarbejdere og frontliniepersonale i religiøse spørgsmål.
4. Der er behov for øget viden om tidlige tegn på radikaliserings.

Samspil og reaktionsmuligheder

5. Dialog, tillid og respekt er forudsætninger for et frugtbart samarbejde mellem religiøse og andre aktører og dermed for en fælles indsats mod radikaliserings.
6. Der er behov for dialogfora, hvor de unge også kan komme og diskutere kontroversielle emner og blive udfordret på deres holdninger, f.eks. i forhold til dansk udenrigspolitik.
7. Der er behov for etablering af alternative tilbud til de unge med udgangspunkt i de unges specifikke behov og med afsæt i tankerne om rummelighed.
8. Der kan være behov for at styrke uddannelsessystemet og "fange" dem op, som ryger ud af uddannelsessystemet.

Konkrete indsatsområder og ideer

Nedenfor gives en skematisk fremstilling af de ideer til konkrete aktiviteter, som udsprang af workshopdrøftelserne på konferencen. Der vil være elementer af gentagelse i skemaet, som er knyttet til de respektive workshops, idet de indsatsområder, som blev drøftet, rummer overlappende problemstillinger og dermed også i en vis udstrækning ensartede løsninger/forslag.

TEMADRØFTELSE	INDSATSOMRÅDE	AKTIVITETER
SSP-indsats – tidlig bekymring og koordineret indsats	Strategisk forankring af indsatsen mod radikaliserings	Der bør indledningsvis ske en forventningsafstemning på strategisk niveau mellem samarbejdspartnerne i SSP-regi, herunder om niveauet for den forbyggende indsats mod radikaliserings og reaktionsmulighederne (f.eks. i lokalråd/kredsraad).
	Operativ forankring af indsatsen	Den tværgående indsats mod radikaliserings vil naturligt kunne forankres i de allerede eksisterende strukturer for SSP-samarbejdet, herunder ikke mindst §115b-møder.
	Kommunikation/information	<p>- Der bør ske en informationsindsats overfor aktørerne f.eks. i form af temamøder, hvor rammen for §115b-møder drøftes, og hvor der sikres kendskab blandt SSP-medarbejdere til relevante bestemmelser i straffeloven.</p> <p>- Der bør sikres klare kommunikationslinier internt og eksternt mellem samarbejdspartnerne, f.eks. i form af et "infopunkt vedrørende radikaliserings", hvortil al information formelt leveres, og hvorfra der tages afsæt i forbindelse med konkrete initiativer.</p>
	Lokal forankring af indsatsen	- Der bør sikres forankring i de lokale samarbejdsstrukturer og inddragelse af lokalmiljøet, herunder bør der ske en styrkelse af lokale

		<p>netværk og partnerskaber.</p> <p>- Der bør tænkes særskilt i forældrestrategier og i brug af forælderrollemodeller i den forbyggende indsats mod radikaliserings.</p>
	Øget viden om tegn på radikaliserings	Der skal genereres baggrundsviden om tidlige indikationer på radikaliserings og udarbejdes relevant materiale herom til aktørerne på området, f.eks. en oplysningspjece, bekymringsbarometer eller lign.
Lokalsamfundsinitiativer (eks. beboerforeninger, andre foreninger, klubber, forældre- og fædregrupper.)	Undervisning og øget information om radikaliserings	<p>- Der bør udarbejdes undervisningsmaterialer og sikres uddannelse af lokale aktører, herunder pædagoger, lærere, gadeplansmedarbejdere mv., så de har kendskab til fænomenet radikaliserings og relevante værktøjer, så de kan agere tidligt med modforanstaltninger.</p> <p>- Der skal genereres informationsmateriale om radikaliserings, herunder på fremmedsprog (inkl. i beboerblade).</p>
	Øget videndeling om radikaliserings	<p>- Udvikling af en landsdækkende database / hjemmeside med oplysninger om indikationer på radikaliserings.</p> <p>- Etablering af center for dialog om radikaliserings.</p> <p>- Jævnlig koordinationsmøder mellem lokale aktører.</p>

	Inklusionsinitiativer, partnerskaber og lokale netværk	<ul style="list-style-type: none"> - Styrket indsats i forhold til ungdom-kontakten i lokalområderne. - Brug af voksne rollemodeller og fokus på forældreansvar. - Klub-klub-samarbejder med fokus på mangfoldigt sports- og fritidsliv. - Aktiviteter, som kan styrke kendskabet til de grundlæggende værdier i det danske samfund, herunder øget information og dialog om politiske forhold i Danmark og internationalt (f.eks. i form af outreach programmer).
Anvendelse af religion (islam) i en præventiv indsats?	Anerkendelse af islam	<ul style="list-style-type: none"> - Forankring og accept af islam i det danske samfund gennem etablering af fysiske rammer, samlingssteder mv. - Undervisning i islam på flere niveauer i samfundet, så der sikres kendskab og tolerance.
	Fortolkning/formidling af islam og demokratiske værdier	Brug af religiøse rollemodeller, som kan formidle alternativer til radikal fortolkning af islam, og som kan indgå i dialog og debat med de unge om andet end religion, f.eks. demokratiske værdier, politik mv.
	Øget viden om islam	<ul style="list-style-type: none"> - Udbud af viden om islam til de, der efterspørger det, f.eks. personer, der arbejder med unge, i form af bl.a. oplysningsmaterialer mv. - Kompetenceudvikling af gadeplansmedarbejdere i religiøse spørgsmål, bl.a. så religion kan anvendes positivt i dialog med de unge på gadeplan.

	Øget viden om radikaliserings	Oplysningsmaterialer om indikationer/tegn på radikaliserings til brug for lokale og andre aktører.
	Inklusionsinitiativer	<ul style="list-style-type: none"> - Styrkelse af minoriteters evne til at indgå i det demokratiske system, f.eks. via styrket uddannelses-system. - Medietræningskurser for debattører fra etniske miljøer, beboerrådgivere, ungdomsskoler mv., med henblik på styrkelse af evnen til at indgå i den offentlige debat. - Etablering af forskellige fritidstilbud til de unge med afsæt i de unges særlige behov og ønsker.

Opfølgning på konferencen

Det er PET's håb, at konferencedeltagerne indenfor deres respektive ansvarsområder vil iværksætte initiativer med afsæt i de relevante dele af idékataloget.

For PET's vedkommende vil idékataloget indgå i PET's fortsatte indsats med henblik på at forebygge terrorisme.

Herudover vil PET inden årets udgang tage kontakt til en række myndigheder, foreninger mv. med henblik på at tilvejebringe et overblik over de initiativer, der måtte være iværksat på baggrund af konferencen.

Det bemærkes, at PET's afdeling for Sikkerhedsrådgivning og Ekstern Koordination allerede nu yder bistand i forbindelse med et konkret initiativ SSP-regi i Århus, og at afdelingen gerne deler sine erfaringer med andre myndigheder mv., som måtte være interesseret i at inddrage radikaliserings i den lokale forbyggende indsats via de eksisterende SSP-strukturer.

Ligeledes modtager og videreformidler PET gerne oplysninger om konkrete initiativer på området. Der er til formålet etableret et videncenter i afdelingen for Sikkerhedsrådgivning og Ekstern Koordination, som modtager og videreformidler information om initiativer, der er iværksat med afsæt i konferencen, og som vil kunne være til inspiration for andre.